

ВІДГУК

офіційного опонента Лопушинського Івана Петровича,
доктора наук з державного управління, професора, заслуженого працівника
освіти України, завідувача кафедри публічного управління
та адміністрування Івано-Франківського національного технічного
університету нафти і газу
на дисертацію Ющука Романа Васильовича
«Організаційно-правові засади партисипації в місцевому
самоврядуванні України»,
подану до захисту в разову спеціалізовану раду
Національного університету «Львівська політехніка»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

1. Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами

У дисертаційній роботі актуальність дослідження підтверджується тим, що в сучасних умовах вимагає переосмислення поняття громадської участі, яка тісно переплітається з питаннями демократії та правами людини. Для того, щоб демократія розвивалася, потрібно, щоб громадськість постійно була активною. Така активність має відповідати стандартам із прав людини, що регулюють роль людини в громадському просторі. Отже, проблематика і способи її реалізації набувають дедалі важливішого значення. Саме тому в дисертації автором сформовано чітке наукового завдання, сутність якого полягає в обґрунтуванні організаційно-правових засад партисипації та впровадження їх у місцеве самоврядування України.

Таким чином, дисертація Ющука Романа Васильовича «Організаційно-правові засади партисипації в місцевому самоврядуванні України» є актуальною та своєчасною науково-дослідною роботою для

розроблення та реалізації стратегій у системі публічного управління, розвитку демократичних ініціатив, народовладдя.

Крім цього, дисертаційне дослідження здійснене в межах науково-дослідної роботи кафедри публічного врядування Національного університету «Львівська політехніка» на тему «Наукові засади забезпечення сталого розвитку територіальних громад і територій в умовах національних викликів та повоєнного відновлення України» (державний реєстраційний номер 0124U000016). Автором запропоновано в контексті розвитку територіальних громад взяти до уваги досвід організаційно-правових основ партисипації в системах публічного управління країн ЄС, зокрема щодо: таких рівнів участі громадян як інформація, консультація, діалог та партнерство; таких форм участі, як імперативні та консультативні; передумов та особливостей правового поля, за якими в країнах ЄС сформовано розгалужену систему міжнародних та європейських стандартів громадської участі в процесах ухвалення рішень.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, виконаним автором самостійно. Мета дисертаційної роботи, що полягає в дослідженні організаційно-правових засад партисипації в місцевому самоврядуванні, розробленні інноваційних підходів їх упровадження, окресленні перспектив розвитку явища партисипації, відповідає темі дослідження та повністю досягнута автором. Наукові положення, висновки й рекомендації, сформульовані в дисертації, є обґрунтованими, зокрема через: відповідність шести завдань, що поставлені та досягнуті відповідно до мети дослідження; логічну та послідовну структуру дослідження, що проявляється в поданні розділів та підрозділів з чіткою відповідністю до поставлених завдань, аналізі матеріалу за тематикою підрозділів та формуванні чітких висновків після здійсненого аналізу. У роботі чітко

прослідковується відповідність висновків до поставлених завдань, їх обґрунтованість та цілісність.

Рівень обґрунтованості наукових результатів зумовлено тим, що основні положення дисертаційного дослідження було презентовано та обговорено на Всеукраїнських та Міжнародних науково-практичних конференціях: Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні (19 квітня 2024 р., м. Львів), Development of science in the conditions of deepening European integration processes (15-17 липня 2024 р., Рим, Італія), Perspectives of contemporary science: theory and practice (July 22-24, 2024, Lviv, Ukraine), Peculiarities of the organization of human activity in the environment (August 19-21, 2024, Paris, France), Current means of training young people and developing their abilities (January 06-08, 2025, Munich, Germany), Technologies for improving old methods, theories and hypotheses (January 07-10, 2025, Sofia, Bulgaria).

3. Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна отриманих результатів полягає у вирішенні актуального наукового завдання щодо обґрунтування організаційно-правових засад партисипації та впровадження їх у місцеве самоврядування України. Найсуттєвіші результати, що містять наукову новизну та виносяться на захист, полягають у такому:

Уперше:

– розроблено інноваційні підходи впровадження організаційно-правових засад партисипації в місцеве самоврядування України, що полягають у сукупності форм народовладдя та громадської участі в управлінні на місцевому рівні шляхом реалізації Концепції електронної участі та організаційних форм партисипації, а саме місцевого референдуму, загальних зборів громадян, громадських слухань, унесення місцевої ініціативи на розгляд органу місцевого самоврядування, ініціювання

створення органів самоорганізації населення та інших форм за допомогою інноваційних інструментів партисипації.

удосконалено:

- методологічну основу розвитку партисипації через використання оцінювання партисипаторної активності громадян у місцевому самоврядуванні за показниками електронної участі, зокрема за індексами EGDI, EPI, LOSI;

- організаційно-функціональні форми партисипації в місцевому самоврядуванні в Україні в контексті ініціювання, організації, здійснення місцевого референдуму громадою на базовому рівні адміністративно-територіального устрою країни – у межах територіальної громади та врегулювання основ застосування електронних петицій;

отримали подальший розвиток:

- перспективні форми партисипації в місцевому самоврядуванні України через впровадження е-партисипації та партисипаторного бюджетування, зокрема через застосування трьох компонентів електронної участі: електронної інформації, електронної консультації, електронного ухвалення рішень; через розроблення Положення про партисипаторний бюджет та процедурних питань;

- практичні рекомендації щодо впровадження партисипації в місцевому самоврядуванні України, зокрема щодо застосування: інноваційних інструментів партисипації, основних критеріїв та підвимірів електронної участі, способів взаємодії між громадянами та урядом, використання цифрових технологій, застосування методологічного підходу до розроблення передумов партисипації, а саме: мети партисипації, результату партисипації, методології партисипації.

4. Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих наукових працях

Наукові результати дисертаційного дослідження Р. В. Ющука висвітлено в 11 наукових працях, серед яких: 4 наукові статті у фахових наукових виданнях, 1 стаття в іноземному періодичному науковому виданні та 6 тез доповідей на Всеукраїнських та Міжнародних науково-практичних конференціях.

5. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Ураховуючи високий науковий рівень проведеного дослідження, виявляється доцільним звернути увагу на деякі дискусійні положення та зауваження, зокрема:

1. У роботі частково розкрито загальноєвропейський набір законодавчих цілей для сільських регіонів, зокрема через дорадчі демократичні процеси в контексті публічних дебатів. Автор відзначає також відсутність європейської сільської ідентичності та спільної основи для сільської політики Європейського Союзу, демографічні зміни, напругу, пов'язані з імміграцією, поляризацією, соціальною ізоляцією та дискримінацією. Водночас, у цьому контексті варто враховувати глобальні механізми для вирішення зазначеної проблематики, перспективу їх застосування, зокрема в питаннях розвитку сільських регіонів, забезпечення принципу рівності, інклюзії тощо.

2. У дослідженні зазначено успіх ініціативи електронного урядування, що значною мірою залежить від рівня е-участі та варіюється залежно від покоління. Доцільним видається аналіз впливу електронного урядування на поліпшення урядових рішень, підвищення довіри та розвиток підзвітності, прозорості та співпраці з громадськістю, такою як громадяни, неурядові організації та компанії приватного сектору. У цьому контексті актуальним було б здійснити дослідження, присвячені ініціативам уряду щодо використання соціальних мереж як засобу комунікації між громадянами та урядом. Здійснивши глибший аналіз можливих загроз та перспектив у контексті розвитку ініціативи електронного урядування в

місцевому самоврядуванні, можна було б досягти конкретних висновків щодо зазначеного механізму розвитку партисипації.

3. У п. 3.3. за назвою «Інноваційні інструменти забезпечення партисипації в місцевому самоврядуванні» наведено низку конкретних інструментів, їх опис, ресурсне забезпечення, проаналізовано переваги та проблеми, пов'язані з застосуванням інструментів, наведено принципи їх успішного використання. У зв'язку з різноманітністю наведених інструментів доцільним видається здійснити їх систематизацію, розподілити за певними критеріями, сформулювати базові принципи застосування. Крім того, урахувавши авторські розробки здебільшого методологічного характеру в зазначеному підрозділі було б логічним навести практичну апробацію методики, зазначити про можливість та ефективність їх застосування на місцевому рівні.

Водночас, наведені зауваження та рекомендації до деяких положень та висновків у роботі не зменшують наукової цінності дисертаційного дослідження та радше носять рекомендаційний характер, що не впливає на загальне позитивне враження.

6. Загальний висновок та оцінка дисертації

Подану на захист дисертаційна робота Ющука Романа Васильовича на тему «Організаційно-правові засади партисипації в місцевому самоврядуванні України» виконано на належному науково-теоретичному рівні, вона є цілісним і завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому вирішено важливе завдання в галузі публічного управління та адміністрування. Дисертаційна робота містить раніше не захищені наукові положення, автором отримано нові науково обґрунтовані результати в галузі науки публічного управління та адміністрування. Оформлення дисертації загалом, з урахуванням зазначених вище зауважень, відповідає чинним нормативним документам.

Дисертація Ющука Романа Васильовича на тему «Організаційно-правові засади партисипації в місцевому самоврядуванні України» відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами), а її автор – Ющук Роман Васильович, заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління,
професор, заслужений працівник
освіти України, завідувач кафедри публічного
управління та адміністрування
Івано-Франківського національного
технічного університету нафти і газу

Іван Лопушинський
Іван ЛОПУШИНСЬКИЙ

« 20 » червня 2025 р.

Підпис(и) *Івана Лопушинського*
посвідчую
Учений секретар ІФНТУНГ *В. Коміш*
« 20 » 06 2025 р.

